

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ РАДІОЕЛЕКТРОНІКИ

МАТЕРІАЛИ
XXVI МІЖНАРОДНОГО МОЛОДІЖНОГО ФОРУМУ
РАДІОЕЛЕКТРОНІКА
ТА МОЛОДЬ
У XXI СТОЛІТТІ

Том 10

Харків 2022

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
РАДІОЕЛЕКТРОНІКИ

МАТЕРІАЛИ 26-го МІЖНАРОДНОГО
МОЛОДІЖНОГО ФОРУМУ

**«РАДІОЕЛЕКТРОНІКА ТА МОЛОДЬ
У ХХІ СТОЛІТТІ»
19–21 квітня 2022 р.**

Том 10

**КОНФЕРЕНЦІЯ
«УКРАЇНА В ІСТОРИКО-КУЛЬТУРНОМУ
ТА МОВНОМУ ПРОСТОРІ»**

2022

26-й Міжнародний молодіжний форум «Радіоелектроніка та молодь у XXI столітті». Зб. матеріалів форуму. Т. 10. – Харків: ХНУРЕ, 2022. – 47 с.

До збірника внесені матеріали 26-го Міжнародного молодіжного форуму «Радіоелектроніка та молодь у XXI столітті».

Видання підготовлено кафедрою українознавства
Харківського національного університету радіоелектроніки

61166, Україна, Харків, просп. Науки, 14
тел./факс: (057) 7021397

E-mail: d_us@nure.ua

© Харківський
національний університет
радіоелектроніки (ХНУРЕ), 2022

КОНФЕРЕНЦІЯ 10

УКРАЇНА В ІСТОРИКО-КУЛЬТУРНОМУ ТА МОВНОМУ ПРОСТОРІ»

Голова – зав. кафедри Циганенко В. Л.
Відп. секретар – ст. викл. Сергієва А. В.

Програмний комітет конференції

Циганенко В. Л. доцент, завідувач кафедри українознавства ХНУРЕ.

Явтушенко В. М. завідувач підготовчого відділення для іноземних громадян та осіб без громадянства, доцент кафедри українознавства ХНУРЕ.

Сергієва А. В. старший викладач кафедри українознавства ХНУРЕ.

Учасники конференції

- ❖ Харківський національний університет радіоелектроніки

План роботи конференції

19 квітня 2022 р.

9.00–9.30 – реєстрація учасників;

9.30–11.00 – відкриття конференції, пленарне засідання (ХНУРЕ,
корпус I, ауд. 600i);

13.00–17.00 – робота секції.

Регламент виступів – до 7 хвилин.

Робочі мови конференції – українська, російська.

АДРЕСА ОРГАНІЗАЦІЙНОГО КОМІТЕТУ КОНФЕРЕНЦІЇ:

61166, Харків, пр. Науки, 14, ХНУРЕ, кафедра українознавства,
корпус “Г”, 6 поверх, кім. 602. тел.: 702-14-98
e-mail: d_us@ ukr.net

Секція 1
УКРАЇНСЬКА МОВА ВІД ДАВНИНИ ДО СУЧАСНОСТІ

Керівник – ст. викладач Гарбар М. А.
Секретар – ст. викладач Сергієва А. В.

Засідання 1

19 квітня 2022 р.

13.00

ауд. 600і

Блінна В. С. Науковий керівник – к.і.н., доц. Бадєєва Л. І. Харківський національний університет радіоелектроніки.

2. ІСТОРІЯ СТАНОВЛЕННЯ УКРАЇНСЬКОГО ПРАВОПИСУ
Бураков А. Р. Науковий керівник – к.і.н., доц. Бадєєва Л. І. Харківський національний університет радіоелектроніки.

Науковий керівник – к.і.н., доц. Бадєєва Л. І. Харківський національний університет радіоелектроніки.

4. ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ СПОРТИВНИХ ТЕРМІНІВ У ЗАСОБАХ МАСОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ **Карпець Д. С.** Науковий керівник – к.і.н., доц. Бадєєва Л. І. Харківський національний університет радіоелектроніки.

5. РОЛЬ МОВИ В ПРОЦЕСІ ДЕРЖАВОТВОРЕННЯ **Крилов Д. С.** Науковий керівник – к.і.н., доц. Бадєєва Л. І. Харківський національний університет радіоелектроніки.

6. ПРОБЛЕМА СУРЖИКУ В СУЧАСНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ МОВІ
Ляшко М. С. Науковий керівник – к.і.н., доц. Бадєєва Л. І. Харківський національний університет радіоелектроніки.

7. СТИЛІСТИКА НАУКОВОГО ТЕКСТУ **Малярова Д. М.** Науковий керівник – к.і.н., доц. Бадєєва Л. І. Харківський національний університет радіоелектроніки.

8. ЗООФРАЗЕОЛОГІЗМИ: ПОХОДЖЕННЯ ТА ОСОБЛИВОСТІ
Ракітіна В.О. Науковий керівник – к. філол. н., доц. Гарбар М. А. Харківський національний університет радіоелектроніки.

9. ВПЛИВ МЕДІАТЕКСТУ НА ЖИТТЯ СУЧАСНИХ УКРАЇНЦІВ
Тельнова А. А. Науковий керівник – к.і.н., доц. Бадєєва Л. І. Харківський національний університет радіоелектроніки.

Секція 2
**ІСТОРИЧНІ, РЕГІОНАЛЬНІ, ГЕОПОЛІТИЧНІ АСПЕКТИ
КУЛЬТУРИ**

Керівник – ст. викладач Ластовець Н. О.

Секретар – ст. викладач Очкурова Н. О.

Засідання 1

19 квітня 2022 р.

13.00

ауд. 605i

1. КУЛЬТУРНІ ОСОБЛИВОСТІ ІСТОРИКО-ЕТНОГРАФІЧНИХ РЕГІОНІВ УКРАЇНИ **Кіресва С. О.** Науковий керівник – к.і.н., доц. Бадєєва Л. І. Харківський національний університет радіоелектроніки
2. С. А. КРУШЕЛЬНИЦЬКА – ВИДАТНА ДІЯЧКА УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ **Ніконенко Д. В.** Науковий керівник – к.і.н., доц. Бадєєва Л. І. Харківський національний університет радіоелектроніки
3. СТАНОВЛЕННЯ ТА ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ЯПОНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ **Олійник Е. В.** Науковий керівник – к.і.н., доц. Бадєєва Л. І. Харківський національний університет радіоелектроніки
4. ВАСИЛЬ СТУС – ПОЕТ ЯК СИМВОЛ НЕЗЛАМНОГО ДУХУ. ПРАВДА ПРО ЗАСУДЖЕННЯ. **Туз М. О.** Науковий керівник – к.і.н., доц. Бадєєва Л. І. Харківський національний університет радіоелектроніки
5. ВОЛОНТЕРСЬКИЙ РУХ І ЙОГО РОЛЬ У СУЧАСНІЙ УКРАЇНІ **Філатова А. С.** Науковий керівник – к.і.н., доц. Бадєєва Л. І. Харківський національний університет радіоелектроніки
6. РОЛЬ ВАСИЛЯ СТУСА В БОРОТЬБІ ЗА НЕЗАЛЕЖНІСТЬ УКРАЇНИ ТА РОЗВИТОК ЇЇ КУЛЬТУРИ **Хая А. О.** Науковий керівник – к.і.н., доц. Бадєєва Л. І. Харківський національний університет радіоелектроніки
7. РОЛЬ ОЛЕСЯ ГОНЧАРА В УКРАЇНСЬКІЙ КУЛЬТУРІ ХХ СТОЛІТТЯ. БОРОТЬБА ЗА НЕЗАЛЕЖНІСТЬ УКРАЇНИ **Чуєва С. О.** Науковий керівник – к.і.н., доц. Бадєєва Л. І. Харківський національний університет радіоелектроніки

Секція 1
УКРАЇНСЬКА МОВА
ВІД ДАВНИНИ ДО СУЧАСНОСТІ

УДК 070:811

МЕДІАТЕКСТ. ОСОБЛИВОСТІ ЙОГО ФУНКЦІОНУВАННЯ

Блінна В. С.

Науковий керівник – к.і.н., доц. Бадєєва Л. І.
Харківський національний університет радіоелектроніки,
каф. українознавства, м. Харків, Україна
тел. +38(057) 702-14-98, e-mail: veronika.blinna@nure.ua.

This work is devoted to the features of the functioning of the media text, its main categories. It also describes the categories of media texts and division into groups.

Медіатекст – це усний чи писемний твір масовоінформаційної діяльності та масової комунікації. Цю тему вивчали такі діячі, як Добросклонська Т. Г., Фаткулліна Ф. Г., Яцимирська М. та інші.

Медіатекст, як і текст загалом, характеризується логічною округлістю висловлювань, комунікативним наміром і прагматичним ставленням. Зображення в тексті події означає наявність тексту (який знаходиться на задньому плані) – фрагмента описаної в тексті події. Текст тут неявний. Одне з комунікативних завдань медіатексту – описати текст таким, яким його бачить журналіст.

Зазначимо, що основними категоріями медіатексту є медійність (створення тексту за допомогою медіазасобів, таких як радіо, телебачення, Інтернет, друковані видання), масовість (як при створенні, так і при споживанні), інтегративність або полікодовість (об'єднання в єдине комунікативне ціле різних семіотичних кодів).

Уся та інформація, яка щохвилини поширюється в Інтернеті, щотижня публікується в газетах, щодня виходить на телеканалах і радіостанціях, є єдиним медіапростором, оскільки адресатом інформації є саме масова аудиторія. Процес передачі тексту у цьому випадку як комунікативний процес.

Особливістю медіатексту є те, що він інтегрує в єдине ціле комунікативне різні семіотичні коди (вербальні, невербальні). Наприклад, навіть у традиційних газетних публікаціях сьогодні використовуються і фотографії, і таблиці, і графічне, і шрифтове оформлення. Про це у дослідженнях пише і Г. Я. Засурський: «Сьогодні медіатекст у якомусь сенсі більший за текст. Це і графіка, яку використовують для того, щоб зробити текст більш різнобічним і точнішим, це і звукове його втілення, і пов'язаність його з об'єктом розгляду, про який йдеться. Медіатекст набуває відомих універсальних рис. Особливість медіатексту в тому, що він може бути включений до різних медійних структур» (Yatsymirskaya M. & Dragan M. (2007), p. 270). Вчений надає особливої важливості здатності вербального звучання, візуального та багатопланового медіатексту, енергія якого різко зростає в умовах конвергенції.

Медіатекст є не лише плодом творчості журналістської діяльності. Це поняття поєднує матеріали всього сучасного мас-медіа: репортаж, телевізійний сюжет, стаття, радіопередача. Проте можна виділити три найважливіші сфери медіатексту: журналістика, PR та реклама.

За функціонально-жанровим типом тексту виділяють кілька груп жанрів традиційних журналістських текстів – інформаційні, аналітичні та художньо-публіцистичні, а також рекламні жанри та pr-жанри. Вони повністю поширюються на всі види ЗМІ. Так, наприклад, і на радіо, і на телебаченні, і в газетах найактуальнішими є інформаційні жанри – нотатка, інтерв'ю, звіт, розширена інформація. Досить сказати, що будь-який журналіст знає заздалегідь, у якому саме жанрі він створюватиме свій матеріал. Тому він сам уточнює ту кількість інформації, яка йому потрібна для створення тексту. Важливо відзначити, що особливістю сучасного медіадискурсу є процес дифузії жанрових форм та їх конвергенції (контамінації) – відбувається змішання жанрів (замітка та коментар, репортаж та кореспонденція). Вже сьогодні журналісти дедалі рідше використовують художньо-публіцистичні чи аналітичні групи жанрів.

Медіатексти також можна типологізувати за темами, що регулярно висвітлюються засобами масової інформації: політика, спорт, культура, релігія. Однак ця класифікація є не так універсальною, як національно-специфічною.

Так, наприклад, в Україні найчастіше висвітлюють кримінальні події та різні події, у той час, як в Англії – життя королівської сім'ї, в Індії, Непалі, Ірані – релігійне життя країни, а в США, Пакистані та Афганістані – військові дії. Кожне видання працює на свою аудиторію, оскільки подібний підхід дозволяє досягти комерційного успіху.

Отже, суть медіатексту – це конкретна інформація, виражена через мовлення з метою впливу та переконання. За медіатекстом стоїть мовна особистість журналіста, його світогляд, інтелектуальний рівень, пізнавальні здібності.

Список використаних джерел:

1. Author, Dobrosklonska T. G. (2005). *Media text: theory and methods of study*.
2. Fatkullina F.G. & Khabirov R.R. (2015). *Media text in the modern communicative space*.
3. Yatsymirska M. & Dragan M. (2007). *Media text as a product of journalistic creativity (psycholinguistic analysis of logical perception and emotions)*. *Visnyk Lviv. UNTU. Series: Journalism*, (p. 267-276).
4. Добросклонская Т. Г. *Медіатекст: теория и методы изучения* / Т. Г. Добросклонская. – *Вестник Московского университета. – Серия 10. Журналистика*. – М., 2005. – С. 28–34.

УДК 811.161.2'35

ІСТОРІЯ СТАНОВЛЕННЯ УКРАЇНСЬКОГО ПРАВОПISУ

Бураков А. Р.

Науковий керівник – к.і.н., доц. Бадєєва Л. І.

Харківський національний університет радіоелектроніки

каф. українознавства, м. Харків, Україна

Тел.: +38(063) 107-75-53, e-mail: artem.burakov@nure.ua.

This thesis tells about the rich history of Ukrainian spelling. The author highlights the main historical stages during which changes were made and describes the main episodes of the formation of Ukrainian writing, spelling rules, punctuation, alphabet and graphics. It is also necessary to note the huge influence of Ukrainian writers and their works on the development of speech and spelling. Therefore, the main purpose of this work is to show how important writing is for the Ukrainian nation and what innovations new generations have brought to the development of the Ukrainian language.

Український правопис є невід'ємною частиною нашої історії, що веде свій початок від глибокої давнини та зазнає змін у сьогоденні. Він охоплює графіку, орфографію та пунктуацію. Над правописом працювало багато мовознавців, а саме: Данильчук Д. В. [1], Зубков М. Г. [2], Ющук І. П. [3] та багато інших. Тому впевнено можна сказати, що жодна нація не могла б існувати без писемності. В. Сосюра писав: «А мова – це душа народу, народ без мови – не народ» [4]. Мета цієї роботи полягає в тому, щоб проаналізувати основні історичні етапи становлення українського правопису та відзначити його важливість для української нації.

В умовах прийняття християнства в Київській Русі наприкінці X ст. підґрунтям для формування української писемності став старослов'янський правопис, який залишив відбиток у східнослов'янській орфографії. Цей правопис був започаткований творцями слов'янської азбуки й підтримувався вихідцями з Болгарії, що переписували церковні тексти.

Подальший етап розвитку правопису розпочався лише в кінці XIV ст. під назвою староукраїнський період. У цей проміжок часу мали найбільшу вагу правила, розроблені тирновським патріархом Євтимієм, що відобразились у праці Л. Зизанія «Грамматика словенска» 1586 р. Цей Євтимієв правопис міцно вкорінився до початку XVII ст.

Одним із головних епізодів становлення української писемності стало видання доленосної праці М. Смотрицького «Грамматика славенскія правилноє синтагма» 1619 року [5], де вперше в історії нашої лінгвістики були описані норми церковнослов'янського правопису, що базувалися на староукраїнській мові. Багато з його правил орфографії й пунктуації збереглися й сьогодні. Згодом, у 1708 році, українські вчені сприяли

розробленню нового алфавіту й графіки, спрощеної порівняно з традиційною кирилицею. Новий шрифт літер став фундаментом для використання трьома мовами у сучасності.

Новоукраїнський період розпочався у ХІХ столітті та став найскладнішим етапом в історії українського правопису, який окреслюється різноманітними орфографічними системами та втручанням державних чинників у справи лінгвістів. У 1798 році поштовхом до пошуків сучасних способів відтворення української мови у писемному вигляді став твір «Енеїда» Івана Котляревського. Виникла потреба у зміні традиційного письма. Були додані літери і, є, ї та буквосполучення йо,ьо. Через зміну та розмаїття вживання алфавіту в цей період нараховувалася велика кількість правописних способів, найвідоміші з них: правописна система Олексія Павловського; варіант «Русалки Дністрової» (1837); правописна система П. Куліша; драгоманівка (створена в 70-х рр. ХІХ ст. у Києві гуртом українських діячів культури, куди входив і М. Драгоманов); желехівка (створена українським вченим Є. Желехівським).

Перший офіційний правопис був створений Центральною Радою у 1918 році під назвою «Головні правила українського правопису». Через 10 років був ухвалений «Проект українського правопису», який отримав назву «скрипниківський». Під час «перебудови» питання українського правопису знову стало актуальним. Товариство української мови ім. Т. Шевченка розробили оновлений варіант правопису, що був затверджений 14 листопада 1989 р.

Отже, історія українського правопису досить проблематична, однак без цього не сформувалася б чинна орфографія, якою ми користуємося сьогодні. Оновлення мови, безумовно, пов'язане з її розвитком. Писемність постійно потребує змін, адже нові покоління потребують удосконалення своєї мови. Можна лише здогадуватися, які нововведення в правописі розглядатимуться владою у майбутньому. Проте очевидно, що вони мають відбивати зміни у мовній системі на конкретному етапі та ґрунтуватися на дотриманні мовної традиції.

Список використаних джерел

1. Danyl'chuk, D. V. (2013). *Ukrayins'kyu pravopys: Rozdorizhzhya i dorohovkazy*. Kyiv: Lybid'.
2. Zubkov, M. H. (2004). *Ukrayins'ka mova: Universal'nyy dovidnyk*. Kharkiv: Vydavnychyu dim «Shkola».
3. Yushchuk, I. P. (2005). *Ukrayins'ka mova*. Kyiv: Lybid'.
4. Sosyura, V. M. (1960). «Yak ne lyubyty ridnu movu» - zi zbirky «Blyz'ka dalyna».
5. (2019). Do 400-richchya pershoho vydannya “Hrammatiky slavyenskiya pravylnoye Svntagma...” Meletiya Smotryts'koho. Vylucheno z https://cdiak.archives.gov.ua/ab_2019_11_08.php

СТАНОВЛЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

Іванько І. К.

Науковий керівник – к. і. н., доцент. Бадєєва Л. І.
Харківський національний університет радіоелектроніки,
каф. українознавства, м. Харків, Україна.
Тел. +38(095)-024-0684, e-mail: iryna.ivanko@nure.ua.

This report assumes that such a Ukrainian language, where and when it appeared. In the assumption that the Ukrainian language is repeated as a language with numerous variations, it is also about deepening its development with an in-depth study of the times up to the present day.

Актуальність роботи полягає в тому, що українська мова посідає важливе місце в серцях українців, а надто у теперішній час війни та розвитку технологій. Для кожного з нас українська мова – частина нас самих, тому важливо знати історію походження української мови з проукраїнської.

Мета роботи – виявити з якої мови пішла українська мова та коли почалось її самостійне становлення.

Літературна мова – це оброблена, унормована форма загальнонародної мови, яка в писемному та усному різновидах обслуговує культурне життя народу, усі сфери його суспільної діяльності.

Історія кожної мови вивчається в нерозривному зв'язку з історією народу, який є носієм цієї мови, її творцем. Тому періодизація української літературної мови тісно пов'язана з періодизацією історії українського народу.

Українська мова – одна з 30–40 найбільш поширених мов світу, державна мова в Україні, мова українських меншин у багатьох країнах світу. Загальна кількість носіїв української мови дорівнює приблизно 60–65 млн. Відповідно ця мова посідає 1-ше місце серед слов'янських мов щодо кількості мовців.

На першому місці Українська мова, на другому – російська – модифікована від української, (тому що у часи Київської Русі всі розмовляли і фіксували в книжках на старослов'янській мові, що і є українською), а далі беларуська, чеська, польська та інші.

У дописемний період розвитку східнослов'янських племен у перших державних утвореннях формувалося наддіалектне мовлення, яке активно використовувалося в законодавчій сфері та державному керівництві.

Українська мова постала з праслов'янської, яка виділилася з індоєвропейської мови, де на санскриті ще можна зараз читати в індійських тлумаченнях в часті воїнів та брахманів тексти, де літери інші, а значення слів слов'янські, і ми навіть зараз можемо це слухати і розуміти текст.

До VI століття окремі східнослов'янські елементи вже забезпечили слов'янську ідентичність цивілізації антів. Переселення слов'ян на захід та південь у III–V століттях призводить до поділу первісно єдиної спільнослов'янської мови на три підгрупи – східнослов'янську, західнослов'янську та південнослов'янську.

1991 року в перекладі на українську мову вийшла у світ книга канадського професора О.Субтельного «Україна: Історія». Минуле України автор поділяв на 6 великих періодів:

- найдавніші часи – VII–XI ст., ;
- Київська Русь давньоукраїнський ст. – XI–XII,
- польсько-литовська доба – XV–XVI ;
- козацька ера -середина XVI – перші роки XVIII ст.;
- під імперською владою – XVIII ст.;
- Україна у 20 ст. від останніх років XVIII ст. до сьогодні

Хронологія історії української мови поєднує два підходи: історичний (розвиток української мови у рамках тих держав, де нею послуговувалися) та «джерельний» (кожному періоду притаманні певні джерела, з яких можна зробити висновок про різні зміни насамперед у фонетиці мови[2].

Отже, на думку вчених-мовознавців українська мова – видозмінена від праслов'янської мови. Є такі вчені, які впевнені, що проукраїнська мова пішла із староіндійської і на початку була лише її діалектом [4]. Однак на думку більшості вчених у X–XII столітті українська мова була основною мовою Київської Русі – держави, яка складалась із різних князівств, через їхню активну взаємодію з сусідніми іншомовними країнами, відбулася деформація мов і впродовж наступних 10 століть вона продовжувала розвиватись. Так з'явилися польська, чеська, білоруська та інші мови зі слов'янським корінням; після чого вони і почала своє окреме існування.

Список використаних джерел:

1. https://pidru4niki.com/1206021848784/dokumentoznavstvo/ukrayinska_literaturna_mova_normi_stili
2. Єрмоленко С. Я. Історія української літературної мови // Українська мова : енциклопедія / НАН України, Інститут мовознавства ім. О. О. Потебні, Інститут української мови; ред. В. М. Русанівський [та ін.]. – К. : Українська енциклопедія, 2000. — ISBN 966-7492-07-9.
3. <https://spadok.org.ua/mova-i-pysemnist/ukrayinska-mova-etapy-istoriyi>
4. <https://eschool.dn.ua/mod/book/view.php?id=203149&chapterid=50095>
5. Історія української мови: Фонетика / М. А. Жовтобрюх, В. М. Русанівський, В. Г. Скляренко. – К.: Наук. думка, 1979. — 367 с. Архівовано 11 січня 2014 у Wayback Machine.

**ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ СПОРТИВНИХ ТЕРМІНІВ У ЗАСОБАХ
МАСОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ**

Карпець Д. С.

Науковий керівник – к.і.н., доц. Бадєєва Л. І.
Харківський національний університет радіоелектроніки,
каф. українознавства, м. Харків, Україна
тел. +380990033999, e-mail: dmytro.karpets@nure.ua

The article deals with topical problems of the development of sports terminology and its demonstration in the media for many years. It is clarified what period the appearance of sports nomen belongs to. The role of the media in promoting the penetration of sports nomen to wide social networks, which form a specific microsystem of the Ukrainian language, is outlined. The article clarifies the historical aspects of formation of sports terminology as a social phenomenon. Author points out the intensive enrichment of the Ukrainian language with the names of new kinds sports or the names of sports that have not been practiced.

В українському суспільстві, як і в усьому світі, спорт має певні пріоритетні позиції, бо до спортивної діяльності залучається широке коло людей. Оприлюднення результатів змагань, проведення спортивних заходів, певні події спорту та фізичної культури стали предметом обговорення у засобах масової інформації. Упродовж багатьох років ЗМІ значною мірою сприяють проникненню спортивних номенів до широких сфер спілкування, які, своєю чергою, утворюють специфічну мікросистему української мови.

Актуальним бачиться вивчення розвитку спортивної термінології і демонстрація її у засобах масової інформації упродовж багатьох років. Саме такі аспекти визначають **мету** дослідження, що полягає у спробі з'ясувати, якому періоду належить поява спортивних номенів.

Упродовж років об'єктивують інтерес до творення спортивних термінів І. Боберський, Б. Кобилянський, Я. Рудницький, М. Паночко, В. Осінчук, І. Попеску, О. Боровська та ін. Внесок у дослідження спортивної термінології у засобах масової інформації належить С. О. Каленюк, А. В. Гусєву та ін.

Засоби масової інформації завжди були й залишаються полем активного функціонування термінологічних назв (як використання наявних, так і творення нових). До кола інтересів потрапляють якраз найактивніші, найвагоміші, найвизначніші спортивні явища (до таких, зокрема, належать назви видів спорту, спортивних знарядь, різні види вправ, назви процесів і дій, спортивних закладів, відзнак тощо).

Спортивна термінологія почала активно формуватися в період бурхливого розвитку спорту як соціального явища наприкінці

XIX століття. З'являються газети, журнали сфери фізичної культури і спорту. Зокрема, в Харкові, починаючи з 1922 року виходить «Вестник физической культуры», який змінював назву на «Вісник Фізкультури» (1929–1930), «Фізкультурник України» (1931–1935) і «Спорт» (1936–1941). З липня 1965 року замість «Фізкультури і спорту» виходив «Старт». У 30-х роках у цьому журналі фіксуємо такі номени як спорт, бокс, рекорд, крос, матч, гол, нокаут, футбол, волан, естафета, медаль, тир, рапіра, шпагат тощо.

Питання розвитку спортивної термінології порушують у журналах «Рідна мова», «Календар-альманах за 1934 рік: *Спорт у маси!*» тощо. Указуючи на певні досягнення в галузі спортивного термінотворення, мовознавець Я. Рудницький ще у 30-х роках писав: «Все ж таки перші кроки на тому полі зроблено: працею теоретиків і прихильників спорту вироблено й завдяки пресі і спортивним виданням закріплено в нас достаточний лексикальний засіб, зв'язаний з поодинокими ділянками спорту» [2, с. 12]. Проте науковець наголошує на важливості створення спортивного словника.

Принципами творення спортивної термінології, за Я. Рудницьким, є виключність (добирається тільки один термін) і загальноукраїнськість (тобто доступність українцеві з Галичини, Закарпаття, Буковини, Наддніпрянщини і т. ін.). Він стверджує, що «новотвори й морфологічна розбудова міцно спирається на духа народньої мови...» [2, с.13].

У квітні 1937 року Б. Кобилянський у журналі «Рідна мова» започаткував словничок спортивної термінології, запропонувавши, зокрема, такі терміни, як *спортивне життя, вишколення, змагун* [1]. Крім того, автор рекомендував диференціювати назвами різні види спорту: *санкування, сковзання, плавання, ігри у волейбол, гімнастика*.

У Галичині І.Боберський видавав перші українські спортивні журнали. Він пропонує нові (авторські) терміни і вводить їх до спортивного й загальнономовного обігу. Так з'являються назви *лещетарство* «лижний спорт», *копаний м'яч* «футбол», *санкарство* «санний спорт», *наколесництво* «велосипедний спорт», *руханка* «гімнастика», *скічня* «трамплін», *кошиківка* «баскетбол», *ситківка* «теніс» тощо.

З другої половини 80-х – початку 90-х років XX століття у мові ЗМІ, як і в загальнонародній лінгвістичній практиці, про що зауважує О. Стишов, привертає увагу помітне зростання кількості спортивної лексики [4, с. 75]. Іноді ЗМІ випереджають і словникарську практику, і методичну літературу. Помічено інтенсивне збагачення української мови назвами нових видів спорту або назвами видів спорту, які не практикувалися. Серед них слід виділити такі: *стритбол* «спортивна гра в баскетбол у польових умовах за спрощеними правилами»; *біч-волейбол* «пляжний волейбол»; *дартс* «спортивна гра, яка полягає в киданні стрілок-дротиків із пір'їнами у круглу мішень»; *скейтборд* «вид спорту, що

полягає в катанні на спеціальній дошці із роликами» та ін. Відповідно з'являються й нові назви спортивного інвентаря, снарядів тощо: *скейтборд* «невелика продовгувата дерев'яна дошка на чотирьох роликах для спортивного (фігурного) катання і розваг»; *сноуборд* «одна широка дошка для катання по снігу з гір»; даун-хіп («швидкісне спускання з гори на велосипеді без гальм»); възбюрі-флоп («стрибок у висоту, коли спортсмен долає планку спиною»); буліт («штрафний удар у хокеї»); скайсерфінг («стрибки з парашутом і велосипедом»); фанбординг («катання на дошці з вітрилом»). та ін. Отже, ЗМІ стають одним із активних поширювачів таких назв у мові. Ось декілька прикладів зі «Спортивної газети»: «Однак команді Сеуканда вдалося вистояти і перевести гру у серію булітів» [3, № 26 с.7]. Одним із найцікавіших видів спорту сьогодні вважається фанбординг, який нещодавно з'явився і в Україні [3, №7 с. 12]. Щороку засоби масової інформації регламентують читачам нові терміни, які ще не зафіксовані у словниках. Цікавою бачиться поява й сайтів спортивного спрямування, зокрема таких як Champion.com.ua, які демонструють цілий спектр спортивних номенів. Як приклад, висвітлюючи події Олімпіади 2022, цей сайт фіксує й нові види спорту: слоупстайл («Новозеландка Зої Садовскі-Синнотт (92,88 балів) виборола золоту медаль Олімпіади-2022 у слоупстайлі») та могулі («Австралійка виграла золоту медаль у могулі»).

Таким чином, починаючи з 20-х років ХХ століття і до сьогодні, предметом вивчення українських мовознавців був незначний зріз спортивних номенів, здебільшого тих, що обслуговували види спорту, які входили до міжнародних олімпійських ігор, тобто були найпоширенішими. Але засоби масової інформації завжди були й залишаються полем активного функціонування термінологічних назв (як використання наявних, так і творення нових). Це стосується і спортивної сфери.

Список використаних джерел:

1. Кобилянський Б. (1937). Словничок спортивної термінології. Рідна мова, 4, 165–179.
2. Рудницький Я. (1933). Українська спортивна термінологія. Календар–альманах на 1934 рік: Спорт в маси!, 30-33.
3. (2008). Спортивна газета: Офіційне видання державного комітету молодіжної політики, спорту і туризму України.
4. Стишов О. (1997). Спортивні терміни–інновації в сучасних засобах масової інформації. Матеріали ІІ Всеукр. наук. конф. Укр. термінол. і сучасність., 74–80.
5. <https://champion.com.ua/olympic-games/2022/02/06/894424/pekin-2022-rozklad-vystupiv-ukrayinskykh-sportsmeniv-na-6-lyutoho>

РОЛЬ МОВИ В ПРОЦЕСІ ДЕРЖАВОТВОРЕННЯ

Крилов Д. С.

Науковий керівник – к.і.н., доц. Бадєєва Л. І.
Харківський національний університет радіоелектроніки,
каф. українознавства, м. Харків, Україна
Тел. +380994819080, e-mail: danuha2350dddd@gmail.com

Добре відомо, що народ – це історично визначена група осіб, що відрізняється від інших окремою власною територією (батьківщиною), культурою, мовою, на якій вони спілкуються, психічним складом розуму та розумінням. Народ, що історично дозрів до створення власної держави, називають нацією. Отже, нація – це вища стадія розвитку етносу, на якій останній творить – національну державу.

Метою дослідження є пошук інформації стосовно того, як мова впливає на державотворення.

Цю тему досліджувало багато авторів, наприклад К. Д. Ушинський у своїй статі «Рідне слово» каже: «Коли зникає народна мова, – народу вже нема! Відберіть у народу останнє – і він усе може повернути назад; але якщо знищити мову, він ніколи більше вже не вигадас її; нову батьківщину навіть може створити народ, але мови – ніколи: вимерла мова в устах народу – вимер і народ». Бо ж «мова соціуму(народу)» – краще, яке ніколи не в'яне та не помирає й вічно знову розквітає, цвіт усього його духовного існування, що починається далеко за межами історії

Мова, як одна з найголовніших особливостей кожного народу є її історичним кодом, що з'єднує сучасне з тим, що вже минуло, програмує майбутнє і забезпечує існування людської спільноти у нескінченності.

Не звертаючи увагу на тяжкі умови великих за часом періодів відсутності держави в українського народу та її територіальної нецілісності, українська мова не втратила власну незалежність і з часом виявилася вагомим чинником об'єднання земель де жили українці і становлення соборної незалежності нашої Батьківщини.

Українська мова – не лише метод розуміти один одного, а й ціла бібліотека культурної інформації про українську спільноту. У створених протягом всього існування української нації різноманітних видах буття української мови зберіглися історична пам'ять і досвід народу, глибинні джерела її національних та світоглядних цінностей, відображаються народні традиції і узвичаєння, звичаї і навички, тобто ознаки, що притаманні саме цій спільноті.

Вміння добре говорити національною мовою – юридичний та конституційний обов'язок будь-якого громадянина України.

Відомості мови допомагає її державність і патріотичне відношення до тих хто володіє нею, саме з цієї причини громадяни нашої держави, як і будь-якої іншої, мають деякі зобов'язання перед мовою, які полягають у її захисті та збереженні. Захист власної мови – найбільш природній і найбільш простий,

найлегший і найнеобхідніший спосіб національного відродження і самоутвердження. Обов'язок справжнього патріота – володіти рідною мовою на достатньо високому рівні. Знання державної мови не обмежує можливості вивчати інші мови, навіть якщо вона не схожа на рідну. Вислів «Скільки ти знаєш мов – стільки разів ти людина» ніколи не втратить своєї актуальності.

Українська мова, як така, з'явилася дуже давно. Держава повинна піклуватися про наукове дослідження і публікацію стародавніх писемних пам'яток культури, їх популяризацію, використання їхніх частин, щоб збільшити об'єми сучасної літературної мови. Також актуальне дослідження й вивчення діалектів нашої рідної мови – джерела її неповторності й життєвої сили.

Також мова є дуже важливою в політиці. Одним із факторів незалежної держави є власна мова народу. Важливість мови в політиці визнавали ще римляни, які казали, що чия мова – того і влада.

Варто зазначити, що не потрібно занадто звеличувати одну мову над іншими. Не потрібно протиставляти російську та українську мови, сперечатися, яка з них більш державна. Так можна лише створити собі зайвих ворогів.

Говорячи про Україну, двомовність тут є нормальною. Але якщо ти володієш двома мовами, то ти повинен вміти ними користуватися. На жаль, українські білінгвісти зазвичай розмовляють змішаною мовою, яка в народі називається суржилом. Тому одним з мовних обов'язків громадянина України повинно стати вдале використання рідної, державної мови. Свідченням інтелекту та вихованості українця є вміння добре говорити українською.

Українська мова та культура в їх літературно-художньому виді досягла дуже високого рівня. Нею було створено чимало літератури, перекладено найвизначніші твори світової творчості. Мова вміщує ідеально винайдену граматику, складену технічно-наукову термінологію, розвинену стилістичну систему, що може забезпечити спілкування одного носія мови з іншим і порозуміння. Щоб підвищити авторитет нашої мови ми повинні якнайшвидше впровадити єдиний загальнонаціональний правопис.

Таким чином, мова є дуже важливим компонентом будь-якої нації. Українська мова має дуже велику історію свого створення, і вона вклала вагомий внесок у процес створення та становлення незалежної України.

Список використаних джерел:

1. Гирич І. В. Формування модерної української нації: теорія і суспільні виклики. (XIX – початок XX ст.) : наукове видання / І. Гирич. – Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2014. – 112 с.
2. Колеса О. С. Погляд на історію української мови : інавгураційний виклад, виголошений в Українському В. Університеті в Празі дня 23. жовтня 1921 / О. Колеса. – Прага : Державна друкарня в Празі, 1924. – 43 с.

ПРОБЛЕМА СУРЖИКУ В СУЧАСНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ МОВІ

Ляшко М. С.

Науковий керівник – к.і.н., доц. Бадєєва Л. І.

Харківський національний університет радіоелектроніки

каф. українознавства, м. Харків, Україна

e-mail: mykyta.liashko@nure.ua

This work is devoted to the most popular and worst problem of the Ukrainian language for centuries, surzhik. This problem has existed since ancient times and permeates almost all Ukrainian culture, even today.

«Той, хто зневажливо ставиться до рідної мови, не може й сам викликати поваги до себе»

Олесь Гончар

З давних давен розвитку української мови перешкоджали багато факторів, які значною мірою виникали через випадкові або недобросовісні втручання закордонних державних діячів в українську культуру. Здебільшого одним з таких факторів є культура та політика одного із сусідів України – Росії. Саме завдяки деяким неявним соціальним впливам або навіть більш явним указам та законам, сформувалася одна з найактуальніших проблем сучасної української мови – суржик. Метою цієї роботи є дослідження проблеми суржика в сучасній українській мові.

Цікавий той факт, що наукове дослідження суржика або не цікавило вчене товариство, як було у часи Російської імперії, або навіть заборонялось, як наприклад у Радянському Союзі. Тому дослідженням даної проблеми займалися сучасники, такі доктора наук та мовознавці, як: Л. Т. Масенко [1], О. Шумилов [2], Л. А. Ставицька [3] та інші. Проте, незважаючи на великі та майже вичерпні праці вчених людей, незважаючи на гласність та велику інформаційну базу за цієї проблемою, вирішення даної проблеми є дуже складним через її глибокі та міцні коріння.

Найпопулярніша та найгірша біда української мови протягом століть – це суржик. Його національну і соціальну природу відображає сам термін, який є запозиченим із сільськогосподарської лексики. Великий тлумачний словник української мови транскрибує слово суржик у двох значеннях: «1. Суміш зерна пшениці й жита, жита й ячменю, ячменю й вівса та ін.; борошно з такої суміші; 2. (перен., розм.) Елементи двох або кількох мов, об'єднані штучно, без додержання норм літературної мови; нечиста мова» [4]. Суржик існує і розвивається за своїми законами, наприклад: перекручення українських слів, які потім приймають дивовижні мовні форми, бо підкоряються зовсім не українським правилам граматики та стилістики. Слова змінюються за цими законами і використовуються носіями, які інколи навіть не здогадуються про це, у неправильному значенні.

Значна частина носіїв української мови часто вживає російські слова з декількох причин, наприклад, відсутністю достатніх знань мови для щоденного та професійного спілкувань, деякі використовують їх як заміну українським вважаючи літературними формами. Хоча є такі українці, які добре володіють літературною мовою, але часто лінуються, не хочуть напружувати пам'ять,

знаходити й вживати правильні українські відповідники до російських слів. Як наслідок із приведеного вище виникає українсько-російський покруч.

Найпоширенішими територіями використання суржику є Чернігівська, Сумська, Полтавська області, Слобожанщина та Південь України, тобто ті території, на яких вплив російської культури був найбільш довгим та проникливий. Здебільшого його використання можна зустріти у побутовому мовленні серед носіїв ПГТ та сіл, особливо серед старших поколінь.

Проте, русизм проявляється не тільки у повсякденному мовленні, а й в інших сферах нашого життя. Вживання на телебаченні російськомовних кальок призводить до того, що люди сприймають їх як правильну українську лексику, а питомо українські слова навпаки, вважають говіркою або діалектом. Це виникає, по-перше, через те що засоби масової інформації більшість громадян вражає взірцем літературного мовлення, по-друге, це знов доводить про відсутність знань у деяких людей як української, так і російської мов.

Ще одна проблема полягає у тому, що елементи суржику поширені у вищих навчальних закладах. Хоч і вважається, що освічена людина і суржик – поняття несумісні, людина повинна контролювати свою мову, удосконалювати її. Для цього необхідно навчатися української мови і постійно нею практикуватися. Однак, незважаючи на усе це, на сході України в університетах, інститутах лекції іноді читають російською мовою, що негативно впливає на процеси опанування й удосконалення української мови, нівелюють її специфічні ознаки та особливості, а також усе те, що визначає її самодостатність як окремої мови, позбавляють її здатності протистояти російському впливу. У таких умовах українськомовні студенти починають час-від-часу переходити на російську мову, добре цієї мови не знаючи, унаслідок чого з'являється мішанина мов.

Таким чином, перед людиною виникає питання «чиста літературна мова чи суржик», відповідь на яке залежить, переважно, від переконань і бажань самої людини, жодний тиск або насильство у цьому напрямку не буде мати успіху. Держава повинна робити все для того, щоб мовна політика в Україні сприяла опануванню й удосконаленню української мови громадянами. Для цього слід забезпечити підготовку педагогічних кадрів для навчальних закладів, які викладатимуть державну мову, дбати про розвиток україномовного культурного життя, підтримувати діячів української культури, впроваджувати українську мову в усі сфери життя суспільства.

Список використаних джерел:

1. Масенко Л.Т. (2019) Суржик: між мовою і «язиком». Київ, Видавничий дім «КМ Академія», 135. (дата звернення 11.07.2022)
2. Шумилов О. (2000) Мова, суржик, «язык»: єдність та боротьба протилежностей на межі тисячоліть. Київ, Сучасність, 124. (дата звернення 11.07.2022)
3. Ставицька Л. (2000). Українсько-російська двомовність: Соціопсихологічні та лексикографічні аспекти. Київ, Дивослово, 22. (дата звернення 11.07.2022)
4. Бусел В. Т. (2005) Великий тлумачний словник. Київ, Перун, 124. (дата звернення 11.07.2022)

СТИЛІСТИКА НАУКОВОГО ТЕКСТУ

Малярова Д. М.

Науковий керівник – к.і.н., доц. Бадєєва Л. І

Харківський національний університет радіоелектроніки,

каф. українознавства, м. Харків, Україна

тел. +38(068) 728-76-08, e-mail: daryna.maliarova@nure.ua

In these theses the stylistics of the scientific text is considered. The main tasks, scope and purpose of the scientific style are described. The main features and underpinnings of the scientific style are identified. An example of a text with an analysis of its stylistics is considered.

Мовна культура – це основна ознака та складова культури людини в цілому, запорука фахової досконалості та професіоналізму. Виникнення і розвиток наукового стилю пов'язані з еволюцією різних галузей наукових знань, різноманітних сфер діяльності людини.

Мета роботи – проаналізувати стилістику наукового тексту.

Науковий текст та його стилістику вивчають Баранник Д. Х. [1], Колоїз Ж. В. [3], Мізін К. І. [4] та інші.

Метою наукового мовлення є створення тексту (від лат. *textum* – зв'язок, поєднання) — писемний або усний мовленнєвий масив, що становить лінійну послідовність висловлень, об'єднаних у ближчій перспективі смисловими і формотворчо-граматичними зв'язками, а в загально-композиційному плані – спільною темою і сюжетною заданістю.

Науковий стиль реалізує інтелектуально-комунікативну функцію, оскільки головними його завданнями є повідомлення і переконання (доведення). Сферою використання стилю є наука, техніка, освіта. Головною метою є об'єктивний, точний і неупереджений виклад інформації, роз'яснення наукових явищ, систематизація знань, доведення теорій, обґрунтування гіпотез, класифікацій (тобто доказова функція) та повідомлення про результати досліджень (тобто пізнавально-інформативна функція). Основними ознаками є чітка визначеність предмета думки й об'єктивне до нього ставлення, смислова точність, логічна послідовність і доказовість викладу, узагальненість явищ, переконливість тверджень.

Зазвичай виділяють такі підстили наукового стилю:

Власне науковий (науково-технічні та гуманітарні тексти) обслуговує фахівців конкретної наукової царини. У межах власне наукового підстилю виділяють *науково-інформативний* різновид (реферат, анотація, резюме, огляд) та *науково-довідковий* (довідники, словники, каталоги).

Навчально-науковий підстиль застосовується для написання навчально-методичної літератури (посібників, підручників, методичних

рекомендацій). Ознаками є доступність викладу інформації, спрощеність системи доведень, програмність викладу матеріалу.

Виробничо-технічний підстиль – це тексти інструкцій, описів технологічних процесів, що обслуговують царину виробництва.

Науково-популярний підстиль обслуговує тексти для широкого кола читачів, щоб повідомити про наукові ідеї, дослідження, винаходи.

Розглянемо зразок тексту наукового стилю:

Позитивним моментом атомарного підходу є намагання тлумачити лексичне значення в термінах дискретних ознак, які слугують засобом «членування інформації». В аспекті типологічних досліджень такий погляд узгоджується з ідеєю членування фізичного континууму, в межах якого мови можуть проводити одні й ті самі або різні розмежування. Зокрема, дослідження лексем на позначення кольору виявили розходження в кількості та номенклатурі кольороназв у різних мовах, що, як вважається, зумовлено допустимістю множинності способів членування та довільністю дискретизації колірної спектра. Феномен дискретизації колірної континууму визначають два чинники: класифікаційна та інтерпретаційна поведінка людини, що в контексті когнітивного підходу до тлумачення значення свідчить про гносеологічну природу елементарних смислів.

Текст належить до книжного стилю, наукового виду, **власне наукового** різновиду. Властиве використання безособових дієслів (*вважається, свідчить, визначають*) та вживання форм на -но, -то (*зумовлено*). Власне науковий стиль характеризується вживанням інтернаціоналізмів: *континуум, феномен, номенклатура, гносеологічний* та ін. Насичений мовознавчими термінами та науковою лексикою: *атомарний підхід, лексичне значення, дискретизація, лексема, когнітивний підхід* та ін. Стиль викладу – чіткий, інформативний, логічно послідовний, позбавлений суб'єктивних оцінок. Вищенаведеному тексту характерні розповідні, словесно розгалужені речення та складні синтаксичні конструкції.

Підсумовуючи, можна зазначити, що науковий текст – інтелектуальний продукт, який забезпечує наукову комунікацію і є центральною ланкою в ній, та містить змістовну, структурно-граматичну єдність, що реалізується в усній або писемній формі.

Список використаних джерел:

1. Barannik, D. H. (2000). Text // Ukrainian language: Encyclopedia. Kyiv: Ukrainian encyclopedia named after M. P. Bazhana.
2. Kuzmina, L. V., & Garbar, M. A. (2019). Ukrainian professional broadcasting. Kharkiv: NURE.
3. Koloiz, Zh. V. (2018). Scientific style of the Ukrainian language. Kryvyi Rih: KSPU.
4. Mizin, K. I. (Ed.). (2017). Between languages and cultures: methodological and eclecticism and interdisciplinarity of modern linguistics. Pereyaslav-Khmelnitsky; Kremenchuk: PE Shcherbatykh OV.

ЗООФРАЗЕОЛОГІЗМИ: ПОХОДЖЕННЯ ТА ОСОБЛИВОСТІ

Ракітіна В. О.

Науковий керівник – к. філол. н., доц. Гарбар М. А.
Харківський національний університет радіоелектроніки,
каф. українознавства, м. Харків, Україна
тел. +38(066)054-22-53, e-mail: veronika.rakitina@nure.ua

Zoophraseologism is a way of expressing traditions and cultural associations of the people. It carries an indirect meaning with the projection of the world of fauna on humans, playing a large role in semantics. Interestingly, cattle are most used in zoophraseologisms because such expressions are a reflection of contact with animals, namely with livestock, which ancestors contacted with daily.

З давніх-давен людей оточували тварини. Наші предки, спостерігаючи за подобою та поведінкою представників фауни, породжували певні культурні асоціації до навколишнього світу й передавали набуті знання наступним поколінням. Століття за століттям людство формувало багатство та різноманітність фольклору, поповнювало духовну скарбницю мови накопиченими стереотипами, еталонами, віруваннями та традиціями.

Зоофразеологія – велика функціонуюча фразеотематична група, що відображає етнокультуру народу, його ставлення до царства тварин. Зоофразеологізми є невід'ємною складовою фразеології і мовної картини світу в цілому, бо несуть у собі образно-генетичні елементи тварин.

Психологія спілкування потребує спрощення у поданні й сприйнятті інформації; усі ми прагнемо бути зрозумілими. Тому людська оцінка речей проходить крізь призму добре відомих усім понять та характеризується у порівнянні з тим, що є близьким і схожим на нас самих.

Як вважає Ю. Л. Лясота (цитуються за Ужченко, 2000), у минулому анімалізм був основою світогляду людини. А вона як була, так і залишається частиною живої природи, бо існує у світі собі подібних – у світі фауни.

Наскельні малюнки тварин, їхні зображення на перших аркушах папірусу з часом проєктувалися на образ людини й надавали їй тваринних якостей, що знайшло відображення в давньогрецьких і латинських легендах та переписах, релігійних заповідях. Досвід давніх людей сформував асоціативні сполучення, тобто крилаті вирази, деякі з яких ми використовуємо й в наш час, наприклад:

– *загадка сфінкса* – щось невідоме (міфічне чудовисько з обличчям жінки, тілом лева та крилами, що захищало місто Фіви й кожному, хто приходив, загадувало загадку: при помилці людину очікувала смерть);

– *зблукана вівця* – це про того, хто збився з правильного життєвого шляху (в Євангелії є притча, у якій Ісус Христос розповідає про господаря, що пішов шукати зниклу вівцю, незважаючи на ціле стадо).

Отже, риси та звички тварин можна легко переносити на людей і навпаки – на цьому базується принцип фразеологізмів із зоокомпонентами (зоонімами). Такі сполуки вживаються нами щодня та не потребують пояснень. «*Він крутиться як білка в колесі!*», «*Не лови тав!*», «*Годі битися як риба об лід!*» – кажуть сьогодні, і кожен розуміє, що мається на увазі.

Зооніми стали своєрідними уособленнями, символами моральних та інтелектуальних якостей людини. Проаналізувавши певну кількість зоофразеологізмів, ці мовні явища можна розділити на декілька груп:

1) характеристика зовнішніх відмінностей, зорове сприйняття: *біла ворона* (особлива людина, не така, як усі), *хоч цуценят бий* (одута, неприваблива людина), *пекти раків* (червоніти від сорому);

2) характеристика внутрішніх якостей та реакції: *битий (стріляний) вовк*, *горобець* (досвідчена людина), *боже теля* (лагідна, але безвольна, людина), *хоч вовком виї* (розпач та відчай), *заяча душа* (боягуз);

3) опис стану, становища: *горобець у роті не наслідив* (голодна людина), *як церковна миша*, *битися як птах у клітці* (про скрутне матеріальне становище), *золотий телець* (багатство як єдина мета життя);

4) спосіб дії, його експресивний характер та значущість: *лебеда рубати* (робити дурне), *як з гуски вода* (бути байдужим), *давати горобцям дулі* (байдикувати, тинятися), *як собака на сні* (не користуватися чим-небудь і не давати іншим), *як баран на нові ворота* (витріщатися);

5) часові характеристики: *у свинячий (собачий) голос* (несвоєчасно, пізно), *до перших півнів* (до півночі), *як корова заспіває*, *як горобці вперед хвостами летять*, *як півень знесеться* (ніколи);

6) кількісні й просторові характеристики: *левова частка* (найбільша частка майна), *як кіт наплакав*, *на заячий скік*, *з горобину душу* (дуже мало), *хоч конем грай* (дуже просторо), *ані рудої миші* (безлюдно).

Цікаво, що найчастіше в зоофразеологізмах представлені домашні тварини (вівця, баран, теля тощо), бо крилаті вирази є відбитком контакту людей з тваринами, а саме з худобиною наші предки контактували щодня.

Таким чином, взяті зі світу фауни образи віддзеркалюють риси людського характеру, побут і культуру народу. Вони несуть у собі пам'ять про буття та натуру жителів нашої планети.

Список використаних джерел:

1. Словник фразеологізмів української мови (б. д.). <http://kropivnitsky.maup.com.ua/assets/files/slov557.pdf>.

2. Ужченко, Д. В. (2000). Семантика українських зоофразеологізмів в етнокультурному висвітленні.

ВПЛИВ МЕДІАТЕКСТУ НА ЖИТТЯ СУЧАСНИХ УКРАЇНЦІВ

Тельнова А. А.

Науковий керівник – к.і.н., доц. Бадєєва Л. І.

Харківський національний університет радіоелектроніки

каф. українознавства, м. Харків, Україна

тел. +38(099)5199932, e-mail: alina.telnova@nure.ua

This article focuses on assessing the effectiveness of media text as an influence on civic opinion. The main characteristics and properties of media language, ways, and measures of its manipulation over citizens are considered.

Поняття медіатексту з'явилося у дев'яностих роках двадцятого століття і першопочатково позначало мову засобів масової інформації (далі – ЗМІ) [3]. Відповідно, найголовнішою метою медіатексту є вплив на думку читачів або глядачів.

Вивчення мови ЗМІ призвело до створення медіалінгвістики – нової галузі філології, що аналізує медіатекст. Над розвитком цієї дисципліни працювали такі науковці, як Т. Добросклонська, М. Слюсаревський, С. Лівінгстон, Л. Баженова, Г. Мельник, К. Ворсноп, В. Іванов, Ю. Казаков, О. Волошенюк, Л. Найденова, А. Литвин, Г. Онкович, Ю. Лотман, І. Рогозіна, М. Монтгомері, А. Белл, Н. Фейерклаф, Р. Фаулер та інші [4, с. 12].

Нині термін медіатексту використовується для опису цілої мовної системи, що має свої властивості й лінгвістичні ознаки. Зокрема, багато англійських науковців пояснюють медіатекст як сукупність медійних і вербальних ознак. Основними характеристиками мови ЗМІ є логічна закінченість висловлювань, прагматична установка та комунікативний намір [5, с. 30]. Найважливішою характеристикою сучасного масмедійного тексту, яка відрізняє його від тексту взагалі, є його багатовимірність, під якою варто розуміти поєднання різнорідних вербальних, візуальних, аудитивних, аудіовізуальних або інших компонентів у єдиному змістовому просторі тексту [1; с. 413].

Г. С. Мельник надає таку класифікацію медіатексту відносно їх впливу на громадську думку:

1) тексти, розраховані на одночасний вплив і на конкретні соціальні інститути або конкретних осіб, і на свідомість масової аудиторії;

2) тексти, метою яких є вплив на свідомість масової аудиторії, принципово розраховані на миттєвий відгук будь-якої особи чи соціального інституту;

3) тексти, розраховані на негайну реакцію, що вимагають втручання в реальну дійсність і не розраховані на вплив на свідомість масової аудиторії;

4) тексти нейтральні, що інформують і не розраховані на негайну реакцію [2].

Так чи інакше, повністю уникнути будь-якої реакції чи емоційного навантаження неможливо. Людський мозок улаштований таким чином, що після обробки даних обов'язково повинен слідувати відгук на отриману інформацію. Залежно від початкового наміру спікера чи автора можна розрізняти медіатекст як свідому маніпуляцію та допустимий вплив. До маніпуляцій відносяться нав'язування певної думки, спотворення реальної інформації чи публікація фейкової (неправдивої, вигаданої), а також розповсюдження «джинси» - замовленої прихованої реклами. Допустимим впливом є розповсюдження достовірної інформації, висловлення власної думки, що не позиціонується у якості єдиного вірного варіанту мислення.

Доречно відмітити, що медіатекст впливає на усвідомлене населення будь-якого віку: у двадцять першому столітті діти змалку звикають до мережі Інтернету, де, як і підлітки, вони мають вільний доступ до перегляду контенту будь-яких блогерів, які нав'язують їм свої думки; люди похилого віку багато часу проводять переглядаючи телевізійні новини, сприймаючи усе побачене та почуте за достовірну інформацію, яку не можна оскаржити; населення середньої вікової категорії психологічно менш сприйнятливі до дезінформації, але на них здійснюється подвійний вплив, адже вони користуються як соціальними мережами та іншими Інтернет-ресурсами, так і телебаченням. Саме тому, у медіалінгвістиці існує поняття селективності. Тобто споживач сам вирішує, яку інформацію поглинати. Свого піку маніпулятивна властивість медіатексту набула 2022 року, після російського вторгнення в Україну. Тож зараз селективне споживання інформації надзвичайно важливе для кожного українця.

Як бачимо, вплив медіатексту на життя кожного з нас важко недооцінити. З мовою масмедіа ми зустрічаємося кожного дня, і кожного дня ми отримуємо нову дозу інформації, яку повинен обробити наш мозок. Задача кожного українця – фільтрувати потік інформації і віддавати перевагу лише перевіреним і достовірним джерелам ЗМІ.

Список літератури

1. Makarets', YU. (2010). *Osoblyvosti semantyko-funktsional'noho pryznachennya peryfraziv u publitsystytsi*. Visnyk Kharkivs'koho natsional'noho un-tu im. V.N. Karazina., 1(60).
2. Mel'nyk, H. (2012). *Mediatekst yak oby'ekt linhvistychnykh doslidzhan'.* Zhurnalist-s'kyu shchorichnyk, (1).
3. Moskalenko, A. (1998). *Teoriya zhurnalistyky*. Ekspres-ob'yava.
4. Yatsymirs'ka, M. (2005). *Suchasnyy mediatekst*. PAIS.
5. Yatsymirs'ka, M., & Drahan, M. (2010). *Mediatekst yak produkt zhurnalist-s'koyi tvorchosti*. VISNYK L'VIV. UN-TU.

Секція 2
ІСТОРИЧНІ, РЕГІОНАЛЬНІ,
ГЕОПОЛІТИЧНІ АСПЕКТИ КУЛЬТУРИ

УДК 39:930.85(477)

КУЛЬТУРНІ ОСОБЛИВОСТІ ІСТОРИКО-ЕТНОГРАФІЧНИХ РЕГІОНІВ УКРАЇНИ

Кіреєва С. О.

Науковий керівник – к.і.н., доц. Бадєєва Л. І.

Харківський національний університет радіоелектроніки каф. українознавства, м.

Харків, Україна

тел. +380966189144, e-mail: sofii.kireieva@nure.ua

In different historical periods on the territory of Ukraine historical and ethnographic regions were formed. They are characterized by different sizes, individual characteristics of history, economic specialization, ethnic composition and traditions of the population, original material and spiritual culture. In this article considers and describes the processes of formation of historical-ethnographic regions of Ukraine and their features.

Метою статті є дослідження історико-етнографічних регіонів – етнотериторіальних утворень в межах розселення даного етносу, що за історичною долею та етнічним образом населення є самобутніми. Історично склалося, що на території України формувалася складна система історично-етнографічних регіональних одиниць: одні повторювали кордони літописних східнослов'янських племен, інші – союзів племен, треті – земель, четверті – кордони колонізованих сусідніми країнами районів, п'яті – межі новоосвоєних українським населенням земель. Певне значення для етнорегіональної розмаїтості мала географічна своєрідність країни, її великі природні властивості: рівнинна, гірська, поліська, у межах яких історично розселялися різні племінні утворення.

Актуальність дослідження полягає в тому, що історико-етнографічні регіони характеризуються різними розмірами, індивідуальними особливостями історії, господарської спеціалізації, національного складу і традицій населення, самобутньою матеріальною і духовною культурою.

Україна розташована на прикордонні між Сходом і Заходом, на перехресті історичних шляхів, на межі зіткнення різних релігій – християнства й мусульманства, різних конфесій – православ'я й католицизму. Ця геополітична «межовість» ставила українську людину в надзвичайно складну ситуацію незахищеності, робила її об'єктом ворожнечі завойовників зі Сходу і Заходу, Півночі і Півдня. Але особливе геополітичне положення України, суспільно-політичний розвиток її народу в умовах «кордонної» цивілізації дає підстави розглядати українців як інтерцивілізаційний феномен.

Існує кілька варіантів етнографічного районування території України. Визначають Правобережну, Лівобережну, Слобідську і Західну Україну, Запоріжжя, Крим. Докладний варіант етнографічного районування передбачає виділення таких регіонів: Середня Наддніпрянина, Полісся, Волинь, Поділля, Галичина, Підкарпатська Україна, Буковина, Бессарабія, Крим, Запоріжжя, Донеччина, Слобожанщина і Сіверщина.

Центрально-Східний (Південно-Східний) регіон охоплює велику територію Центральної і Південно-Східної України. Це один із найдавніше і найгустіше заселених районів України, осереддя найбільш інтенсивного формування давньорусько-української народності й української нації. Традиційна культура населення цього району зберегла багато архаїчних рис. Особливо це стосується традиційних для даного регіону основних галузей господарства – хліборобства і

скотарства. До початку ХХ ст. тут збереглися давні традиції планування і будівництва житла та господарських споруд, зокрема характерний тип обмазаної та побіленої хати; в одязі – багато вишита уставкова жіноча сорочка, плахта, запаска, тканий пояс, свитка та ін. Цей район відзначається помітним розмаїттям місцевих варіантів традиційної культури. Вирізняються, зокрема, Правобережжя і Лівобережжя.

Слобожанщина (Слобідщина) охоплює східну частину України. Вихідці з Лівобережної і Правобережної України та з Росії, а також численні втікачі від утисків феодально кріпосного ладу користувалися тут якийсь час різними пільгами («свободами»), поселялися «на слободах», засновували поселення – «слободи». З часів монголо-татарської навали ця територія зазнавала постійних нападів кримських і ногайських татар. З другої половини ХVІ ст. вона заселялася переважно козаками і селянами з інших районів України. Для народної культури Слобожанщини, а саме будівництва, одягу, фольклору, було властивим поєднання рис козацько-степової України з багатьма побутово-культурними привнесеннями з різних місць переселення.

З огляду на історичні обставини, природні умови і вплив поселенців склався і своєрідний етнографічний характер Півдня України. У господарській діяльності визначальними були типові риси степового хліборобства і відгінного скотарства. Певні особливості мали степове народне будівництво, різні ремесла і промисли. Істотно позначилися етнокультурні зв'язки і взаємовпливи українського населення з поселенцями інших національностей, зокрема росіян, білорусів, болгар, сербів, греків, молдован та ін. Вони виявлялись у поєднанні різнонаціональних елементів в одязі, будівництві житла тощо. Інтенсивний розвиток на Півдні України землеробського капіталізму, фабрично-заводського виробництва, зростання робітничого класу також великою мірою впливали на місцеву традиційно-побутову культуру, передусім спричинюючи витіснення її національних складових міськими елементами.

У процесі історичного розвитку означені причини зумовили певні відмінності в етнокulturі районів і підрайонів, але вони неоднаково позначалися на різних сферах життя та побуту людей. Виразні відмінності в географії поширення діалектів і межами етнографічних районів, за матеріальною та духовною культурами. Етнокulturні особливості районів чіткіше окреслюються на основі компонентів матеріальної, а не духовної культури. Локальні відмінності в духовному житті й культурі населення різних етнографічних районів у своїй основі незначні, виявляються в частковостях, фрагментах обряду та звичаю, інколи відмінних образах фольклору, ціннісних і духовних орієнтаціях, рівневі національної свідомості, ставленні до релігії, людей іншої віри, національності та ін.

Список використаних джерел:

1. Brytan O.Y. (2006). *Istoriia Ukrainy z davnyny do pochatku XXI stolittia*. Dnipropetrovsk: NMETAU.
2. Wikipediia. (2022). *Etnokulturni rehiony Ukrainy*. Otrymano z https://uk.wikipedia.org/wiki/Етнокulturні_регіони_України
3. Makarchuk S.A. (2012). *Istoryko-etnografichni raiony Ukrainy*. Lviv: LNU im. Iv. Franka.

УДК 930.85(477)

**С. А. КРУШЕЛЬНИЦЬКА – ВИДАТНА ДІЯЧКА
УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ**

Ніконенко Д. В.

Науковий керівник – к.і.н., доц. Бадєєва Л. І.
Харківський національний університет радіоелектроніки
каф. українознавства, м. Харків, Україна
тел. +38(066) 501-60-32, e-mail: danylo.nikonenko@nure.ua)

«Her nature was endowed with everything - from a sharp all-encompassing mind, high and diverse culture to the ability to behave nobly and refined manners. And all this to such an extent that none of those who knew her would have thought to consider her a singer.»

(Guido Marotti)

Наша країна має багато талановитих людей і кожен заслуговує, що б про нього знали люди. Автор ставить за мету проаналізувати про Крушельницьку Соломію Амвросіївну та показати який саме внесок зробила в українську культуру.

«Національність мою знають усі, я її не змінювала і ніколи не зміню, незважаючи на те що підлизування й ставання під прапори сильніших іноді приносять вигоду.» саме так про себе говорила Крушельницька С.А. в відкритому листі у щоденній варшавській газеті «Kurier Warszawski» у відповідь на цькування у пресі 1900 р.

Крушельницька Соломія Амвросіївна це українська оперна співачка, педагогиня. За життя Соломію Крушельницьку визнали найвидатнішою співачкою світу. Серед її численних нагород та відзнак, зокрема, звання «Вагнерівська примадонна» ХХ століття. Співати з нею на одній сцені вважали за честь Енріко Карузо, Тітта Руффо, Федір Шаляпін. Італійський композитор Джакомо Пуччіні подарував співачці свій портрет з написом «Найпрекрасніший і найчарівніший Батерфляй».

Народилася Крушельницька Соломія 23 вересня 1872 року в селі Білявинці, в сім'ї греко-католицького священника о. Амвросія Крушельницького. Про дитячі роки Крушельницької Соломії згадує Марія Михайлівна Цибульська, знайома Крушельницьких: «У нас пам'ятають молоду Соломію, вона вечорами співала в гурті дівчат десь у садку чи на майдані. Вже тоді голос її був сильний, гарний і дуже відрізнявся від інших». Співати почала з юних років. Навчалася в Тернопільській школі товариства «Приятелі музики». 1883 року на Шевченківському концерті в Тернополі відбувся перший прилюдний виступ Соломії, яка співала в хорі товариства «Руська бесіда». 1891 року Соломія вступила до Львівської консерваторії Галицького музичного товариства. Високо оцінили здібності молодої співачки керівництво консерваторії.

Ще під час навчання в консерваторії Крушельницька Соломія отримала запрошення від польського Львівського оперного театру, проте вона прагнула української опери, якої на той час, на жаль, не існувало. З 1894 року Крушельницька виступає в театрах Львова, завойовуючи симпатії глядачів. У другій половині 1890-х років почалися її тріумфальні виступи на сценах театрів світу: Італії, Іспанії, Франції та інших країнах, в операх «Аїда» Дж. Верді, «Фауст» Ш. Гуно, «Африканка» Д. Меєрбера, «Кармен» Ж. Бізе, та інших.

Усе своє життя вона проявляла любов до рідної землі: колосальні гонорари на потреби української громади, участь у Шашкевичівських і Шевченківських вечорах разом із славетним Олександром Мишугою, включення феномена української пісні у скарбницю світової культури, благодійні концерти на будівництво Українського театру у Львові, підтримка українського студентства у його боротьбі за свої національні права, педагогічна діяльність у Львівській консерваторії.

Крушельницька Соломія без сумніву входить до переліку найвидатніших співаків світу, зірок першої величини на планеті Земля, серед яких Карузо, Марія Калас, Федір Шаляпін. Про достойне пошанування пам'яті славетної співачки свідчать: присудження Львівській опері імені Соломії Крушельницької; встановлення бюсту Соломії Крушельницької (скульптор Ярослав Скакун) у знаменитому Міланському театрі "La Scala" (який став єдиним пам'ятником іноземному артисту в цій оперній святині, хоча там виступали сотні першокласних солістів!).

Крушельницька Соломія Амвросіївна померла 16 листопада 1952 року. Її поховано у Львові на Личаківському цвинтарі поруч із могилою друга та наставника – Івана Франка. За своє життя співачка внесла великий вклад у розвиток опери, підкорила багато оперних сцен світу, вона любила і шанувала Україну. Завдяки їй іноземці дізнавалися про існування або відкривали Україну по новому.

Список використаних джерел:

1. Гумницька, Н. (2017) Гордість нації – славетна Соломія Крушельницька. // *Слово Просвіти*. 5–11 жовт. С. 14.
2. За редакцією Г. Й. Жовтко (2007) Соломія Крушельницька (23.09.1872 – 16.11.1952): Бібліографічний покажчик // Упр. культури Терноп. облдержадміністрації; Терноп. обл.
3. Турчак Л. (2022) Соломія Крушельницька в українському та світовому музично-театральному мистецтві. // *Українська культура : минуле, сучасне, шляхи розвитку (напрям: культурологія)*. Т. 38. С. 31–39
URL: <https://doi.org/10.35619/ucpmk.v38i.464>.

УДК 930.85(520)

СТАНОВЛЕННЯ ТА ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ЯПОНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ

Олійник Е. В.

Науковий керівник – к. і. н., доц. Бадєєва Л. І.
Харківський національний університет радіоелектроніки,
каф. українознавства, м. Харків, Україна
тел. +38(099) 708-94-49, e-mail: elvira.oliinyk@nure.ua

Every year there is a growing interest in Japanese language and culture in the world. The Land of the Rising Sun fascinates with its otherness, fidelity to its ideals, as well as its outstanding creativity. This work is devoted to the acquaintance with Japanese culture, its traditions, calories and worldview. Ikebana, tea ceremonies and Japanese cuisine have become popular outside of Japan. A million people come to this country to visit the famous Kabuki theater, Buddhist temples and nature of Japan. No doubt, to get to know this country you need to live there, absorb its culture, but even studying it from afar you can understand how beautiful and great it is.

Японія – високорозвинена країна світу з новітніми технологіями, де зберігається самобутня традиційна культура. Тому вивчення японської мови та культури є надзвичайно актуальним і необхідним у сучасному світі. Дослідження в галузі культури Японії здійснені багатьма вченими, такими як Йонеяма Тосінао, Лао-цзи та ін. Але, незважаючи на інтерес науковців до зазначеної теми, досі багато людей не мають загального уявлення про культуру та розвиток Японії. Автор ставить за мету розкрити аспекти розвитку японської культури.

Японська культура утворилася в результаті історичного процесу, що почався з переселення предків японського народу на японський архіпелаг з материка та зародження культури періоду Дзьомон. Сучасна японська культура зазнала сильного впливу країн Азії, особливо Китаю та Кореї, Європи та Північної Америки. Специфіка цієї культури виникла внаслідок ізоляції островів від решти азіатського континенту. Саме це сприяло розвитку традиціоналізму та японської естетики.

В Японії історично зміцнилися і досі продовжують панувати дві релігії: синтоїзм та буддизм. Перша з них – національна, друга – занесена до Японії ззовні. Синтоїзм – найстаріша релігія Японії, що виросла з анімізму, віри в сили природи. Спочатку буддизм швидше був філософією, ніж релігією, та був занесений сюди з Індії через Китай. Ці дві релігії не виключають одна одну і зазвичай сповідуються одночасно.

Японська мова завжди була важливою складовою культури цієї держави. Вона характеризується складною системою написання, що складається з трьох різних типів знаків – китайські символи (кандзі) та

складові азбуки (хірагана та катакана). Саме ця мова вважається однією з найскладніших для вивчення.

Витоки японського мистецтва сягають IV тисячоліття до нашої ери та її характерними рисами є захоплення природою. З VI століття розвивався буддійський живопис, а світський живопис виник лише у VIII столітті, в основному для використання при дворі. У XIV столітті було запроваджено нову техніку живопису тушшю. Її протилежністю був придворний декоративний живопис з використанням яскравих фарб. Художня майстерність, що зародилася в Японії, дуже вплинула на європейське мистецтво.

Театральне мистецтво Японії багатогранне і багатоліке. Існує два види театрів. Перший – найдавніший театр. Він має найпростіші декорації, актори грають у масках та костюмах минулих епох, дія розвивається плавно та неквапливо. На противагу цьому театру є театр Кабукі, що сформувався у XVII столітті. Він відрізняється динамікою та великою кількістю ефектних сцен. Усі ролі у цьому театрі виконують чоловіки, і п'єси йому пишуть видатні японські драматурги.

Ще одна традиція Японії – чайна церемонія, яка виникла понад тисячу років тому під сильним впливом дзен-буддизму. Це ритуал приготування та подачі чаю матча – міцного зеленого чаю з незвичайним і насиченим смаком. Однак вживання чаю в церемонії не головне, однаково важливий весь процес – від приготування напою до насолоди після смаком. Кожен рух ретельно вивірений, немов у танці.

Японська кухня відзначається перевагою натуральних, мінімально оброблених продуктів, специфічними правилами оформлення страв, сервіруванням, етикетом. Традиційна їжа – рис, риба та дари моря, а напої – рисовий відвар, рисова горілка (саке), зелений чай. Вона поєднує в собі багатовікові традиції, цінності і дух японського народу і виразно відрізняється від будь-якої іншої кухні світу. Пов'язано це з тим, що японці ставляться до їжі з філософією.

Таким чином, японська культура, народившись на національному ґрунті, ввібрала в себе багато рис культури індокитайського регіону і при цьому не втратила своєрідності. Протягом усіх етапів свого розвитку японська культура відрізнялася особливою чуйністю до краси, трепетним ставленням до природи, свідомістю нерозривності світу людського та божественного.

Список використаних джерел:

1. Tosinao Y. (1994—1997). Japan: Culture.
2. Lao-Tzu. (2008). Tao Te Ching: The Canon of Virtue and Reason. Forgotten Books.
3. Visitjapan.ru. Japan Culture Heritage Guide. <https://visitjapan.ru/guide/japans-culture-heritage>.

УДК 82.161.2.09

**ВАСИЛЬ СТУС – ПОЕТ ЯК СИМВОЛ НЕЗЛАМНОГО ДУХУ.
ПРАВДА ПРО ЗАСУДЖЕННЯ.**

Туз М. О.

Науковий керівник – к.і.н., доц. Бадєєва Л. І.
Харківський національний університет радіоелектроніки,
каф. українознавства, м. Харків, Україна
тел. +38(066) 545-16-00, e-mail: mykhailo.tuz@nure.ua

In this work we will receive a lot of interesting information about a tough man, well-known as Vasil Stus, we will know about a childhood and education, work, postgraduate studies, initiation of dissidence, first arrest and detention, second arrest and detention and other information from his life, which will turn everything upside down. I will give examples of his works, poetry, I will mention a works, which are proverbial in all over the world, and, of course, we will understand importance of his contribution of our Ukrainian literature. Actually, we will learn about the importance of the figure of Vasily Stus, learn why he has been an exemplary example, and serves as a factor of national consolidation.

Василь Стус – поет, літературознавець, публіцист, правозахисник. Необхідно підкреслити, що він був письменником, котрий писав багато творів і був достатньо талановитою людиною, а також він був людиною слова. Людиною, дійсно, з великої літери, людиною, яка не боялася нічого – ні критики, ні фізичної розправи, та навіть не боялася втратити свободу. Людина, котра говорила правду, людина, яка сумлінно та твердо боролася за демократизацію, та саме через це зазнала смерті. Життєвий шлях саме цієї людини я хочу висвітлити в цій роботі.

Вивченням творчого життя Василя Стуса займались вчені, поети, літературознавці такі як: Віталій Гедзь, Вакханг Кіпіані, Дмитро Стус, Василь Овсієнко, Микола Жулинський, та ін. Але незважаючи на колосальний інтерес науковців та поетів до зазначеної проблеми, досі деяка інформація, щодо життя Стуса не розкрита повністю, бо деякі архіви засекречені, так само як і його перебування за ґратами.

Метою даної роботи є дослідження боротьби Василя Стуса за демократизацію та дослідження його життя як поета, який зробив колосальний внесок у сучасну українську літературу ХХ століття.

Народився Василь Стус 6 січня 1938 р. в селі Рахнівка на Вінниччині, ставши четвертою дитиною в типовій хліборобській сім'ї. У 1939 р. батьки хлопчика, рятуючись від «благ» примусової колективізації, переїхали у Сталіно (нині – Донецьк). Життя на Донбасі було дуже важким, тому навіть дітям доводилось працювати. І через те, що Василь товкся як у ступі, він звик до фізичної роботи і ніколи не відмовлявся від неї, але все ж таки творче життя покликала його на свій бік. Школу він почав відвідувати

навіть не досягнувши шестирічного віку і, закінчивши школу, він отримав срібну медаль і без іспитів вступив на історико-філологічний факультет місцевого педагогічного інституту, який вже через 5 років закінчив із червоним дипломом.

Якщо говорити про його творчість як поета, він був тим самим «поетом», який не вважав себе ним. Із передмови до збірки «Зимові дерева». «Ненавиджу слово «поезія». Поетом себе не вважаю. Маю себе за людину, що пише вірші. І думка така: поет повинен бути людиною. Такою, що повна любові, долає природне почуття зненависті, звільнюється від неї, як од скверни. Поет – це людина. Насамперед. А людина – це, насамперед, добродій. Якби було краще жити, я б вірші не писав, а – робив би коло землі». Я переконаний, що саме цими словами він хотів нас запевнити, що не від хорошого життя він писав поетичні тексти. Ми живемо у світі стереотипів, де думаємо, що поезія – це легкий політ натхнення і лише в радості, або від любові вона твориться, але це не так. Тому я вважаю, що, якщо він не жив би в такому «емоційному стані», то йому було б значно легше.

Необхідно зауважити, що творчість Василя Стуса ще повністю не розкрита, на прикладі збірки «Палімпсести». Саме цю збірку не можна назвати саме «збіркою», адже це був набір текстів, які він створював. Ми не знаємо на сьогоднішній день достеменно, чи формувались вони в одну збірку, як би він їх впорядкував, як би він поскладав їх тематично, чи за циклами, чи це були взагалі чернетки, або все ж таки це були окремі, готові тексти. Пропозицію Стуса опублікувати 1965 р. свою першу збірку віршів «Круговерть» відхилило видавництво. Незважаючи на позитивні відгуки рецензентів, було відхилено і його другу збірку – «Зимові дерева». Однак її опублікували в самвидаві, а пізніше вона потрапила до Бельгії й 1970 р. була видана в Брюсселі.

Стус був справжнім патріотом, тою людиною, котра вклдала свою душу за ради єдиної, вільної України. Наступними рядками він показував все те, що знаходилось у його голові та у нього на душі:

Ти вже не згинеш, ти двожилава,
Земля, рабована віками,
І не скарать тебе душителями
Сибіра і соловками.

Саме цими рядками, він говорить нам про те, що він кохає рідну землю, він кохає свою неньку, він кохає рідну Україну! Поет був впевнений в тому, що ніякі душители не зможуть заволодіти Україною! На прикладі цієї поезії ми спостерігаємо прояв патріотичного характеру Василя Стуса.

Василь Стус був тим самим «шістдесятником». Він не вмів миритись і підкорюватись. Саме через це, його ім'я пов'язано з такими гучними справами. Він взагалі не розумів, як підкоритися владі, як змиритися з

режимом. В. Стус йому протиставляв себе. Тому саме у ніч із 12 на 13 січня 1972 р. В. Стуса, як і Є. Сверстюка, І. Світличного, Ігоря й Ірину Калинців та ін., було заарештовано. Відбувся суд, який прирік Василя Стуса та інших до вироку 5 років концентраційних таборів та 3 років тяжкої праці на рудниках у Колимі. Василь Стус сказав таке щодо його вироку, та щодо його думки з цього приводу: «В Президиум Верховного Совета СССР.

Фактически меня осудили за стремление к социальной справедливости, ибо нашлись силы, которые вначале отнеслись к этому стремлению резко враждебно, а впоследствии назвали его преступной склонностью, ведущей к антигосударственной деятельности.

Я ратовал за демократизацию – это было расценено как попытка оклеветать советский строй; моя любовь к родному народу, моя озабоченность кризисным состоянием украинской культуры были квалифицированы как национализм» [2, с. 117].

Цими словами він підкреслив те, що рішення, яке виніс суд, висновок, який зробила влада, був помилковим і жахливим. Людина боролася за демократизацію в Україні. Саме Стус казав правду і як я примітив раніше: саме за це і була покарана. В ті часи за правду, та за бажання висловити «щось» проти влади – було практично смертельним. Це не є правильно. Кожен із нас робить свій вибір, але піддаватися тим, хто зверху, піддаватися тим, хто керує нами, піддаватися тим, хто відстоює чи підтримує авторитарний режим – не є добре.

Отже, Василь Стус – це герой. Саме ця людина є прикладом для мене, саме про цю людину повинен знати кожен, саме з цієї людини, має брати приклад кожен! Ця людина дала початок поняття як «свобода слова», і зробила великий внесок в Україну як поета, так і борця за декомунізацію. Актуальність цієї теми і цієї людини на сьогоднішній день полягає у тому, що ще, починаючи з наших предків, котрі боролися за єдину Україну, котрі боролися за єдину державу, віддаючи своє життя, люди борються й сьогодні за свободу людей, за свободу слова, за свободу як громадянина Незалежної країни. Ми будемо й надалі йти, ми будемо робити все для того, щоб наша єдина Україна залишалась нею назавжди. Ми – незламний народ! Ми – єдина країна! Ми – переможемо!

Список використаних джерел:

1. Gedz V. (2020, May 11). The story of the life and struggle of Vasyl Stus. National Corps. Retrieved from <https://nationalcorps.org/istoriya-zhittya-i-borotbi-vasilya-stusa/>
2. Solovey O. E., Punina O. V., & Zhilin M. V. (2017). Vasil stus. Echoes and approaches.

УДК 364-322(477)

ВОЛОНТЕРСЬКИЙ РУХ І ЙОГО РОЛЬ У СУЧАСНІЙ УКРАЇНІ

Філатова А. С.

Науковий керівник – к.і.н., доц. Бадєєва Л. І.
Харківський національний університет радіоелектроніки
каф. українознавства, м. Харків, Україна
тел. +38(057) 702 14 98, e-mail: alisa.filatova@nure.ua.

The subject of the article is the study of the volunteer movement and its role in Ukraine in such a difficult period. It also describes how volunteer organizations work. What are the most popular types of volunteering today. Volunteering in Ukraine and abroad.

У сучасній Україні все частіше зустрічаються такі терміни як «волонтер», «волонтерський рух» та «волонтерство». Більшість підлітків знають, що це таке, та хоча б один раз писали листи, малювали листівки в АТО, здавали одяг чи іграшки малозабезпеченим сім'ям та дітям-сиротам. Тому тенденція популяризації добровільної допомоги з кожним роком збільшується – це і пояснює, чому багато країн об'єднують свої зусилля задля допомоги один одному. Але саме зараз у зв'язку з воєнними діями на території України неабияк важливо підтримувати один одного. Це означає, що волонтерський рух має велику актуальність сьогодні. Цю тему вивчали як українські так і зарубіжні діячі, наприклад, Лях Т. Л., Хижняк О. В., Щорс В. В. та інші. Мета моєї роботи – проаналізувати особливості волонтерського руху в Україні у період воєнних дій.

Волонтерська діяльність – це добровільна неприбуткова діяльність фізичних осіб – волонтерів, яка спрямована на надання допомоги особам, котрі перебувають у складних життєвих обставинах та потребують сторонньої допомоги, і сприяє самореалізації волонтера. Тобто волонтерство – це непримусова допомога, яка у цей час є необхідною і вкрай важливою.

Взагалі, волонтерська діяльність провадиться за такими напрямками:

– надання соціальних послуг громадянам, які перебувають у складних життєвих обставинах (інвалідність, часткова втрата рухової активності у зв'язку зі старістю чи станом здоров'я, відсутністю житла або роботи, наслідки стихійного лиха, катастроф тощо);

– надання соціальних послуг дітям та молоді, що перебувають у складній життєвій ситуації у зв'язку з інвалідністю, хворобою, сирітством, безпритульністю, малозабезпеченістю, конфліктами та жорстоким ставленням у сім'ї.

На сьогоднішній день найпопулярнішими видами волонтерства є: збір коштів та речей воїнам, медична допомога постраждалим, допомога переселенцям та людям, які залишилися на території, де наразі йдуть

бойові дії. Волонтери щодня доставляють продуктові набори та ліки для стареньких, автоволонтери – перевозять необхідну допомогу та маломобільних людей, а захисники отримують необхідну амуніцію.

Завдяки новітнім технологіям дізнатися про волонтерські організації та небайдужих людей у всьому світі, які готові допомогти, дуже легко за допомогою мережі Інтернет. Існує різноманітні GOOGLE форми, Інстаграм- та Фейсбук-акаунти, Телеграм-канали, які можна використовувати для того, щоб звернутися за допомогою. Дуже часто туди виставляють пости з інформацією про допомогу (Коли? Що? Як?), з заходами, куди набирають добровольців. Як приклад, наведу декілька організацій, які займаються волонтерством: ГО (громадська організація) «Some people», Благодійний фонд «МАЛЬТА», «Night Ambassador» та «НОВА КРАЇНА». Ці організації забезпечують людей, які залишилися в Україні (на території, де наразі йдуть бойові дії) усім необхідним: речами, ліками, їжею, водою та засобами особистої гігієни.

Також існують волонтерські організації за кордоном, які допомагають людям, які виїхали з України задля збереження свого життя. Волонтери забезпечують біженців усім, що вони потребують: місце, де жити, їжу та інше. Наприклад, в Німеччині у період війни можна вступити до вищого навчального закладу або школи. Це допомагає підлітками продовжувати отримувати знання. В Чехії та багатьох інших країнах людей влаштовують на роботи або виплачують фінансову допомогу.

Громадські організації та локальні ініціативи чи не найбільше розвивають локальні громади. Волонтери своєю підтримкою можуть підсилити не тільки організації, а і їх позитивний вплив на спільноту.

Отже, проаналізувавши особливості волонтерства в Україні у період воєнних дій, можу зробити висновок, що роль волонтерського руху у сучасній Україні дуже велика, тому що, коли допомагаєш один одному, це підвищує бойовий, моральний дух, ми стаємо міцнішими, сильнішими. Внаслідок, це дає можливість громадянам протистояти труднощам і розуміння, що вони не залишилися сам-на-сам у цій складній ситуації.

Список використаних джерел:

1. Lyah T. L., & Hizhnyak O. V. (2012). Uchast' molodi u volonterstvi yak vazhliva skladova suspil'noї aktivnosti.
2. Volonterska platforma dlya koordinaciyi dopomogi. Sho peredati Ukrayini z Yevropi? (2022). URL: <https://platforma.volunteer.country/posts/shcho-peredaty-ukraini-z-yevrovy> (data zvernennya: 14.05.2022).
3. Ukrayinske volonterstvo – yavishe unikalne. Jomu zavdyachuyemo suverenitetom. (2017). URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-society/2324579-ukrainske-volonterstvo-avise-unikalne-jomu-zavdacuyemo-suverenitetom.html> (data zvernennya: 14.05.2022)
4. SHCHors V. V. (2009, gruden'). Volonters'kij ruh v Ukraїni. Psihologichna gazeta, (№ 24 (144)), 15-18.

УДК 82.161.2.09

РОЛЬ ВАСИЛЯ СТУСА В БОРОТЬБІ ЗА НЕЗАЛЕЖНІСТЬ УКРАЇНИ ТА РОЗВИТОК ЇЇ КУЛЬТУРИ

Хая А. О.

Науковий керівник– к.і.н., доц. Бадєєва Л. І.

Харківський національний університет радіоелектроніки

каф. українознавства, м. Харків, Україна

тел. (057) 702-14-98, e-mail: anastasiia.khaia@nure.ua

The aim of the work is to study the role of Vasyl Stus in the struggle for independence of Ukraine and the development of its culture. Vasyl Semenovych Stus devoted his entire life to the preservation and development of Ukrainian culture.

Усе своє життя Василь Семенович Стус присвятив збереженню та розвитку української культури. У час, коли він вів свою діяльність, заборонялось розмовляти, друкувати вірші українською мовою, та проявляти інші шляхи українізації. Саме через це майже половину свого життя Стус провів за ґратами або в засланні. Письменник попадав під репресії зі сторони радянської влади, його звільняли з аспірантури, але, не дивлячись на це все, він залишився відданим своїй країні. Метою роботи є дослідження ролі Василя Стуса в боротьбі за незалежність України та розвиток її культури.

Василь Стус народився 6 січня 1938 року в селі Рахнівка, Вінницької області, він був четвертою дитиною в сім'ї. Згодом родина письменника переїхала в місто Сталіно, нині Донецьк. Із самого дитинства мати Василя Стуса читала йому твори, співала колиски та розмовляла українською мовою, сам В. Стус говорив, що саме вона допомогла йому полюбити свій рідний край ще з раннього віку. Згодом юний письменник переїхав до Києва, аби вступити до аспірантури, якраз в цьому місті почалося його дисидентство. 4 вересня 1965 року, на показі стрічки «Тіні забутих предків» Сергія Параджанова поет долучився до спонтанної акції протесту проти репресій радянської влади. Стус разом з Іваном Дзюбою, В'ячеславом Чорноволом, Юрієм Бадзьом закликав партійних керівників і населення столиці засудити арешти української інтелігенції, що стало першим громадським політичним протестом на масові політичні репресії в Радянському Союзі в післявоєнний час. За це його відрахували з аспірантури. Після цього Стус став одним з найактивніших представників українського культурного руху шістдесятників. У 1972 році його засудили за антирадянську агітацію до п'яти років в'язниці та трьох років заслання. Звільнили Стуса у 1979 році, але його погляди після цього не змінилися.

Деякі свої твори шістдесятник публікував у «самвидаві», а саме збірки віршів «Круговерть» та «Зимові дерева». Вільно знав німецьку, переклав «Елегії» Рільке – це біля 900 рядків поетичного надзвичайно важкого

тексту. Михайлина Коцюбинська писала: «...дерево поезії Стуса – з обтятою біля верхівки кроною...». Німецький письменник та сценарист Генріх Бьолль незадовго до своєї смерті 1985 року висував В. Стуса на здобуття Нобелівської премії з літератури (за іншою версією, цим займалася українська діаспора, але не встигли вчасно зібрати потрібні документи). Відбувши п'ять років ув'язнення в Мордовії та три роки заслання в Магаданській області, 14 травня 1980 року незламного дисидента знову затримали та засудили до 10 років в'язниці та п'яти років заслання.

«Психологічно я розумів, що тюремна брама вже відкрилася для мене, що днями вона значиться за мною – і значиться надовго. Але що я мав робити? За кордон українців не випускають, та й не дуже кортіло – за той кордон: бо хто ж тут, на Великій Україні, стане горлом обурення і протесту? Це вже доля, а долі не обирають. Отож її приймають – яка вона вже не є. А коли не приймають, тоді вона силоміць обирає нас...» [1].

На жодному з судилищ Стус не зрадив ні друзів, ні Україну, ні своїх поглядів. Він рік просидів в одиночній камері. Як казав Михайло Горинь, який сидів у сусідній камері, що Стус дуже часто влаштовував протести або голодував. Та навіть у камері, на засланні Стус продовжував писати твори, але на жаль усі вони були знищені. Досі, ніхто не знає точно, через що саме загинув Василь Стус. Є декілька версій, але можна виділити найпоширеніші: інсульт або самогубство. Проте дуже багато припущень, які вказують на навмисне вбивство дисидента.

Таким чином, Василь Семенович Стус відіграв неабияку роль у боротьбі за незалежність рідної Батьківщини, у розвитку та збереженні української культури, не дивлячись на репресії. Його особистість є дуже гарним та яскравим прикладом незламності духу українського народу. Він показав, що в скрутні для людини часи необхідно залишатися відданим своїй справі та переконанням. Творчість митця залишається і буде залишатися ще довго актуальною та повчальною для багатьох людей в Україні, а також і у світі.

Список використаних джерел:

1. Кіпіані, В. (2019) Справа Василя Стуса. Збірка документів з архіву колишнього С74 КДБ УРСР. Київ, Віват, 684. (дата звернення 11.07.2022)
2. Стус В. біографія. (2020) // Українська літературна газета. <https://litgazeta.com.ua/biografiya-korotko/stus-vasil-biografiya/> (дата звернення 11.07.2022)
3. Дорошенко О. (2021) Василь Стус: український поет, прозаїк, перекладач, літературознавець, правозахисник. Харків, Фоліо, 120. (дата звернення 11.07.2022)

РОЛЬ ОЛЕСЯ ГОНЧАРА В УКРАЇНСЬКІЙ КУЛЬТУРІ ХХ СТОЛІТТЯ. БОРОТЬБА ЗА НЕЗАЛЕЖНІСТЬ УКРАЇНИ

Чуєва С. О.

Науковий керівник – к.і.н., доц. Бадєєва Л. І.
Харківський національний університет радіоелектроніки,
каф. українознавства, м. Харків, Україна
тел. +38(066) 545-16-00, e-mail: sofiiia.chuieva@nure.ua.

In this work he tells about Oles Honchar – a figure who steadfastly fought for a free and independent Ukraine, who to the last believed in the independence and inviolability of the country. The novel "Cathedral" is analyzed, which is a symbol of spiritual beauty, strength, humanity of the Ukrainian people and how O. Honchar was almost arrested for this novel. Because in Soviet times it was difficult to create, but he did not completely submit to the system, and continued to write new works on current topics, which was heroism in those days.

Олесь Терентійович Гончар народився 3 квітня 1918 року. Дитячі роки його життя припали на добу українського національного відродження, юнацтво – на час, коли те відродження стало розстріляним. А творчість припала на повоєнний та післявоєнний період. Олесь Гончар – видатний український письменник та громадський діяч. Він не тільки поповнив скарбницю сучасної української культури своїми творами, а й дійсно багато зробив для суспільного життя рідної держави. «Україно, твій день гряде!» – одне з найвідоміших гасел О. Гончара, яке в принципі добре характеризує його настрій як митця. Тому сьогодні питання ролі Гончара в українській культурі та літературі залишається актуальним.

Вивченням творчої спадщини Олесь Гончара займався багато науковців. Дослідженням художніх творів займались: О. Бабишкін, І. Драч, М. Жулинський, О. Килимник, В. Коваль, І. Кошелівець, М. Малиновська та інші. Але, незважаючи на значний інтерес науковців до зазначеної проблеми, досі залишаються недостатньо з'ясована роль Олесь Гончара у боротьбі за незалежність та як з цим пов'язана творчість.

Метою роботи є дослідження боротьби Олесь Гончара за незалежність України та його роль в українській культурі та літературі ХХ століття.

Олесь Гончар – це найталановитіший прозаїк, який надійно захищав й допомагав Україні долати труднощі на складному шляху державотворення. Тому ще за життя письменника було достойно оцінено, а по його сконі досі збираються зали шанувальників, відкривають музеї, встановлюють пам'ятники та меморіальні дошки. Таємниця такої популярності Олесь Гончара у його «власній правді» – ідеології гуманізму, яку письменник сповідував усе життя, захищаючи наполегливо, жодного разу не зрадивши, не звернувши з обраного шляху. Серце його філософії: українська мова,

культура, духовність і людина-носії цієї української ідентичності. Він був блискучим промовцем, саме тому міг переконати у своїй правоті будь-кого, зарядити українським інтересом. Усе життя він опікувався національними святинами. Відкрив 1989 року установчу конференцію Товариства української мови імені Т. Г. Шевченка, Установчий з'їзд Народного руху України, виступав на мітингах і різноманітних демократичних з'їздах, у такий спосіб немов благословляючи всіх на будівництво незалежної України.

У радянські часи творити та писати як ти думаєш, як хочеш, було караючим, але наражаючись на небезпеку О. Гончар продовжував писати про те, як він думає та бачить. Та у 1968 році тричі виходить друком роман «Собор», що є символ мудрості та духовності. У романі собор – це єдність поколінь, минулого і сучасного, історична пам'ять народу, яка не має права на загибель. Знищення собору призведе до знищення людської гідності, а також усієї історії культури українського народу. Однак офіційний успіх тривав недовго, жорсткій критиці був підданий Гончар за цей роман, який присвячувався темі збереження національної духовної спадщини і до початку перебудовчих процесів був вилучений з літературного процесу. Підставою такого ставлення була правдива картина культурного зубожіння і деформацій духовного життя за радянської доби. Автор викрив злочину практику, а саме варварське ставлення до культури і природного середовища в сучасній йому Україні. А російський переклад «Собору» чекав свого часу майже 20 років...

Отже, О. Гончар – неповторний класик письменницької публіцистики другої половини ХХ ст. Центральне місце в його творах посідає Україна, її талановитий народ, що віками пригнічувався різними чужоземними поневолювачами, титанічна боротьба за волю якого увінчалася здобутком незалежності своєї держави в 1991 р., до чого чимало зусиль гострим публіцистичним словом доклав письменник. З його ім'ям пов'язане наше національне відродження. Тобто Гончар зробив великий внесок в українську культуру і літературу, а саме у незалежність нашої країни.

Список використаних джерел:

1. Badeeva, L. I., & Kovalenko, E. A. (2017). Complex of educational and methodical support of the discipline «History of Ukrainian culture in the context of the world» bachelor training of all specialties and specializations.
2. Bouquet, E. (2018, April 4). Oles Honchar: literary genius of the twentieth century. Ukrainian interest. Retrieved from <https://uain.press/articles/oles-gonchar-literaturnyj-genij-hh-stolittya-777777>
3. Nikolenko, O. (2021, April 3). How Oles Honchar changed Ukrainian literature and what can be learned from it. UA: CULTURE. SOCIAL CULTURE. Retrieved from <https://suspilne.media/47915-ak-oles-goncar-zminiv-ukrainsku-literaturu-ta-cogo-v-nogo-mozna-navcitis/>

АЛФАВІТНИЙ ПОКАЖЧИК

Б		О	
Блінна В. С.	10	Олійник Е. В.	34
Бураков А. Р.	12		
І		Р	
Іванько І. К.	14	Ракітіна В. О.	25
К		Т	
Карпець Д. С.	16	Тельнова А. А.	27
Кіреєва С. О.	30	Туз М. О.	36
Крилов Д. С.	19	Ф	
Л		Філатова А. С.	39
Ляшко М. С.	21	Х	
М		Хая А. О.	41
Малярова Д. М.	23	Ч	
Н		Чуєва С. О.	43
Ніконенко Д. В.	32		

ЗМІСТ

Програма конференції.....	9
Секція 1 УКРАЇНСЬКА МОВА ВІД ДАВНИНИ ДО СУЧАСНОСТІ.....	11
Секція 2 ІСТОРИЧНІ, РЕГІОНАЛЬНІ, ГЕОПОЛІТИЧНІ АСПЕКТИ КУЛЬТУРИ.....	31
Алфавітний покажчик.....	47

«РАДІОЕЛЕКТРОНІКА ТА МОЛОДЬ У ХХІ СТОЛІТТІ»

Матеріали 26-го Міжнародного молодіжного форуму

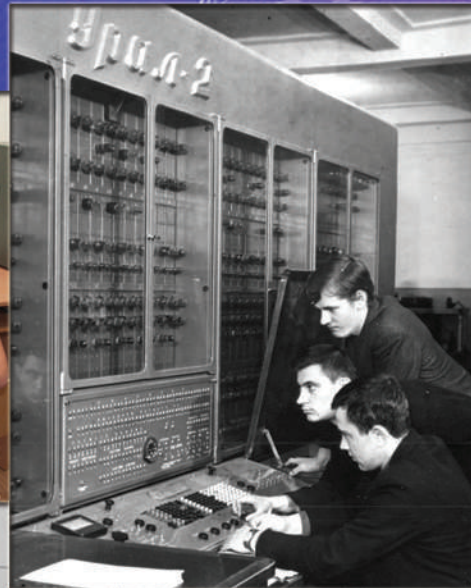
Відповідальна за випуск:

В. Л. Циганенко

Комп'ютерна верстка

Н. О. Очкурова

Матеріали збірника публікуються в авторському варіанті
без редагування

NURE